

Ita siquidem vuae illorum vires sibi asciscunt ac in sese trahunt, proindeq; vinum ex iis depromptum abortiuum euadit. Datur vero aeiunis mulieribus que ante vomuerint, aqua mistum cyathorum octo mensura.

De vino Thymelaitæ. CAP. LXXVIII.

Ramorum Thymelææ cum suis foliis & fructu drachmas triginta in tres musti congios mittito, & leui igne coquito, donec congiij duo supersint: deindeq; excolatū vinum recondito. Aquosa purgat excrementa, & lientem absumit.

De vino Chamelaitæ.

CAP. LXXIX.

Chamelææ fruticem dum floret cum foliis rufum cribratūque duodecim drachmarum pondere in musti congiū addito, ac post duos menses vinum transfundito. Hydropicis, hepaticis atque delassatis auxiliatur, itēque fœminis quæ à partu ægre purgantur.

De vino Chamæpityino. CAP. LXXX.

Chamæpityinum simili modo concinnatur, & ad eadem conuenit, vrinæ ciendæ vi præditum.

De Mandragorite. CAP. LXXXI.

Vinum è Mandragora ita conficito: Corticem radicis mandragoræ concidito: segmentorum minæ semissem lino traicito, &
in musti

in musti metretam demittito, inibi que esse finito ad menses tres, tandemque diffundito. Media potio, hemina dimiditum: bibitur vero passio in duplum addito. Aiunt porro ipsius heminam vni congio mistam potu somnum & soporem inducere. Vnicus vero cyathus cum sextario vini potus, enecat. At moderatus ipsius vsus, doloris sensum auferit, atque fluxiones incrassat. Caterum & olfactu & infusione idem praestat.

De Elleborite. CAP. LXXXII.

In congium musti aqua marina diluti, veratri nigri triti drachmas xij. linteo mundo inditas conuicito, atque ubi efferbuerit, transfundito: aut in congium musti, quod sit maris expers, veratri drachmas xiiij. aut xv. penitus contusas mittito: post aliquot dies vinum excolato, & vitior. Ad aluum solvendam cyathum unum ex aqua propinato a balneo iis qui a caena vomuerint. Alia ratio: Veratri drach. xx. iunci odorati uncias xij. spicae Syriacae uncias xiiij. cribratas & linteo colligatas in vini Coi heminas duodecim diebus quadraginta macerandas indito: postmodum colato, & in potu sesquiheminam dato. Aliter: Decocta aquae marinae ex alto petita sextarios xij. veratri albi libras vj. in musti amphora diebus xl. macerato: atque ubi excolaueris, vitior. Alia ratio: Veratri

drach. xij. aphronitri drachmas iij. in musti heminis duodecim macerato xv. diebus: post colato, & exacto semestri vitior. Id vini genus etiam fetus abigit & abortum infert. Aliter: Sumito musti ex vuis in Sole siccatis metretam (capit autem metreta congios octo) & in illud vinum gypsi drach. xx. mittito, atque biduo residere finito: tum indito veratri nigri nodulo illigati uncias xxx. iunci odorati uncias xxx. & calami tantundem, baccarum iuniperi cheenicis semissem & quartam illius partem, myrrhæ & croci ana unciam j. Ex his inquam omnibus fasciculum linteolo inuolutum diebus quadraginta suspendito. Postea excolato, & binos ternosve cyathos dilutos exhibeto. Purgat à partu & abortu feminas: fetus quoque extrahit, estque contra vulvæ strangulatus efficac.

De Scammonite. CAP. LXXXIII.

Scammonites sic fit: Radicis scammonia per messes effossæ trita & linteo illigata drach. xv. in multi congium vnum mittito ad dies triginta. Purgat aluum, ac bilem & pituitam detrahit.

De Metallicis omnibus, & primùm de Cadmia.

CAP. LXXXIII.

EX CADMIÆ generibus optima est Cypria, quæ botryitis, (hoc est, racemosa) cognos-

cognominatur, densa, modicè ponderosa & in leuitatem magis declinās, extrema sui parte racemosa, colore cinereo, quæque confracta intus cineracea & eruginosa conspicitur. Proxima huic habetur, quæ extra quidem penè cærulea est, intus verò candidior, intercurrentibus lineis seu maculis onychitæ lapidi similibus: tales enim sunt quæ è fodinibus veteribus eruuntur. Est & quæ placitis, quasi crustosa, dicitur, lineis intercurrentibus ceu zonis quibusdā cincta: quapropter eam etiam zonitum appellauere. Est & alia quæ ostracitis (quasi testacea) nominatur, gracilis & magna ex parte nigra, terrea aut testacea superficie: sed candida improbat. Oculorum autem medicamentis botryitis nomine & onychitis vtilis: reliquæ emplastris & medicaminibus quæ arida insperguntur ad trahendas cicatrices. Et ad ista quidem prodest Cypria: nam quæ ex Macedonia, Thracia & Hispania defertur, inutilis censetur. Cadmiæ effectus, astringere, caua explere ac sordes purgare. Sed & cutis spiracula obducit, siccat, crustas inducit, excreſcentia in carne cohibet, atque vlcera, quæ cacoëthe vocantur, ad cicatricem perducit. Gignitur porrò & Cadmia quædam è fuligine, quæ dum excouquitur es (egesta flammis fiatúq;) laterib⁹ camerisq; fornacū applicatur. Sūt verò hæ præ-

grandes ac ferrea à metallicis acettides appellata, per summa fastigia concamerata, ut quæ ab ære sursum feruntur corpuscula inibi detineantur & inhærescant: hæc cum spissius adhærescunt, in vnum corpus coalescunt, atque vnum modò cadmiæ genus, modò duo, modò omnia efficiuntur. Conficitur & Cadmia, cremato lapide cui Pyritæ cognomen est, è monte qui Solis incumbit eruto. In eodem verò monte reperiuntur quædam quasi venæ chalciteos, misyos, soicos, melanteriæ, cærulei, chrysocollæ, atramenti futorii, atque etiam diphrygis. Nec desunt qui cadmiam in lapidū fodinis inueniri tradant, decepti non parua lapidū quorundam cum cadmia similitudine, qualis inuenitur & apud Cumas lapis nullam sui vim ostendēs. Atqui hi eo deprehenduntur, quòd sunt cadmia leuiores, itémque cōmanducati gustum ac ipsos etiam dentes offendunt: at cadmia, quippe quæ dentibus cedit, sine offensa mādī potest. Alio insuper discerni possunt argumento: Cadmia siquidem in farinam detrita & aceto subacta atque in sole siccata eoit, quod lapidi non accidit. Adhæc tritus lapis igni impositus dissilit, & fumum ab ignis ipsius fumo haudquaquam diuersum emittit. Cadmia verò quieta manet, fuliginemque reddit ad luteum vergentem, ærō-

que colore splendentem, ceu zonam quandā
 variam. Insuper lapis ignem expertus dein-
 deque refrigeratus colorem mutabit, ac le-
 uior quoque fiet: sed cadmia nullatenus eua-
 riat, nisi quis eam multis hōris cremauerit.
 Fit & in argenti fornacibus candidior & mi-
 nūs pōderosa, sed viribus impar. Vritur por-
 rò antedicta cadmia carbonibus obruta, do-
 nec translucida euadat & ferri scoriæ modo
 bullet: dein extinguitur vino Aminæo: sed
 quæ ad psorarum medicamēta preparatur,
 aceto. Nonnulli verò hoc modo exustā vino
 subigunt, rursumque in olla cruda torrent,
 donec pumicosa videatur, iterumque tritam
 ex vino tertio vrunt, vsquedū prorsus in ci-
 nerem redigatur, nihil scabritiæ retinens: at-
 que hac spodij vice vruntur. Lauatur autem
 trita in mortario, aqua subinde effusa, dum
 nihil fordidi supernatet: tumque in pastil-
 los coacta reponitur.

De Pompholyge. CAP. LXXXV.

POMP HOLYX à spodo specie sola distat,
 non item genere. Siquidem spodos quo-
 dammodo nigricat & plerunque pondero-
 sior est, scintillarum, pilorum ac terræ plena,
 quasi purgamentum quoddā quod ab æra-
 riarum officinarū pavimentis atque forna-
 cibus euerritur atque deraditur. Pompholyx
 verò, pinguis est & candida, insuperque le-

N n. j.

uissima, vt in aërem euolare possit. Et huius quidem duo sunt genera: vnum ad aëris colorem vergēs & subpingue: alterū perquam candidum, summamque leuitatem nactum. Fit verò candida pompholyx, cū in liquādo perficiendōque are fabri detritā cadmiā cumulatiūs insperferint, eo scilicet consilio vt illam reddant meliorem. Etenim qua ab hac effertur fauilla, candidissima est atque in pompholygem coit. Neque verò solūm facitatur pompholyx ex aris materia, inter eā dum illud coquitur atque perficitur, sed & e cadmia follibus profata consultò vt illa gignatur. Eius autem faciundæ ratio hæc est: In domo gemina contignatione operata extruitur camin⁹, & in eo tabulatū versus mediocri fenestra, quæ supernè pateat. *Ædiculæ* verò paries camino proximæ angusto foramine ad ipsam fornacem vsque perforatur, fistulæ follis excipiendæ gratia. Habet & ostium mediocre pro ingressu egressūque ab artifice fabricatum. Huic *ædiculæ* altera præterea contigua est, in qua & folles & is cui sufflandi cura demandatur suo munere funguntur. Quod superest carbones inditi fornaci succenduntur: ac deinde qui astat artifex cadmiā minutim contritam inspergit à locis supra fornacis verticem extructis. Idem negotium obit minister artificis,

eis, simul & carbones identidem ingerit, vsque dum quicquid cadmiæ inditum est absumptum fuerit. Porro dum ipsa vitur, egesta flammis flatibusque pars tenuis ac leuis in superius cœnaculum effertur, atque ipsius parietibus rectoque adhærescit. Inde verò conflatum corpus, inter initia quidem bullarum in aqua surgentium similitudinem refert: at postea incremento subinde accedente, lanarum carptarum flocculos imitatur. Quod autē ponderosius est, in ima loca concedit, & partim quidem fornaci, partim etiã domus pavimento circumfunditur. Et hoc quidem tenuiore deterius existimandū est, idē quōd, dum colligitur, terræ spurcitiaq; non parū asciscat. Sunt qui hoc tantū modo autē memoratam spōdon fieri arbitrantur. Optima autem cœsetur Pompholyx Cypria, quæ aceto subacta odorem eris præstat, & colore æruginē quodammodo refert, insuperque gustu cœnum sapit: atque si fraudē non experta ignito carboni imponatur, inferuescit, aëreum contrahens colorē. Ceterum antedictis notis diligēter attēdēdū est. Siquidē à nonnullis taurino glutine, aut pulmonib. agninis vel etiã marinis, aut crematis grossis & quibusdā aliis cōsimilibus adulterat: id q; tamē facile est deprehēdere. **Quip**pe in his explorādis nihil eorū cōperietur,

quæ antedicta sunt. Porrò Pompholygem in vniversum ita lauari oportet: Linteolo mundo modicèque raro illigatam seu aridam seu aqua subactam in peluim demittito, quæ pluuiam aquam contineat: linteolum eui illigatur aquæ immergito, ipsum huc atque illuc peragitans. Sic enim illius pars limosa & utilis præterfluet: omne verò crassamen intra linteolum retinebitur. Posteaquàm verò residere siueris, aquam cinere excolato: ac vbi aliam rursus affuderis, agitato & effundito, totiesque aquam permutato, cæteraque similiter facito, dum nihil arenosi subsidat: deinum aquam exprimito, & siccatum cinerem reponito. Sunt qui postquàm pompholygem, quantum maximè licuit, exiccarunt, eam manibus in aqua conterunt, donec mellis crassitudinē habeat: deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut etiā laxiùs deligato colant, & quò faciliùs transmittatur, infusa linteo largiore aqua cinerem conturbant: mox spumofum, quod traiectum est & vasi supernatat, concha excipiunt, atque fictili nouo ad vsus recondunt. Quod verò resedit sensim cribratū in aliud vas transfūdūt, relicto arenoso quod pessum ierat. Rursus lapidosa sidere patiuntur, & in vas aliud mundū excolant: atque hoc identidē faciūt, donec cinis purus & arenæ expers euaserit.

Alij pompholygem totam & omnibus sui partibus constantem aquæ paulatim inspergunt, arbitrati fore vt antedictæ arenæ lapillique insita grauitate vasis fundū petant, pili autem & paleæ cæteraque eiusmodi sua leuitate in sublime tollantur. Tandem vbi cinerem medium seposuerunt & in pilam cōiecerunt, eum veluti cadiniam eluunt. Lauatur & vino Chio aqua marina diluto, iuxta modos quos suprâ commemorauimus: & ita redditur astringentior, quàm dum aqua eluitur. Vis Pompholygis astringere, refrigerare, explere, purgare, spiracula cutis obducere, & quadantenus exiccare. Quòd si spodium torrere opus fuerit, diligenter tritum & aqua irrigatum cogito in pastillos, fictilique nouo subiectis leuibus prunis orbiculos assiduè versato, dum assiccati fuluescant. Cæterùm minimè ignorandum ex auro quoque & argento, insupérq; plumbo fieri spodium: verùm post cupreum, plumbeum maximè commendatur.

De Antispodis, hoc est, Spodi succedaneis.

CAP. LXXXVI.

QVANDOQV IDEM, deficiente sæpenu-
merò Spodio, Antispoda quæ in illius
locum sufficiuntur, non mediocrem præbēt
vsum, necesse fuerit ostendere, quænam ea
sunt quæ similiter pollēt, & quo modo vsur-

Na iij.

pari debeant. Folia itaque myrti sumito cū floribus & baccis adhuc immaturis, eaque in ollam crudam conijcito, & oblito operculo crebris pertuso foraminibus, indito figlinæ fornaci. Cūque figlinum percoctum fuerit, in aliud fictile crudum illa transferto: & hoc altero rursus perassato, exempta lauto, & utitor. In eundem usum similiter etiā præparare licet cauliculos sylvestris oliuæ cum suis floribus, siquidem habeantur: sin minus, fatiuæ: atque horum penuria, mala quoque cydonia concisa nucleis exemptis, aut gallā, aut panniculos lineos, aut mora immatura, id est, candida in sole prius arefacta, aut lentiscum, aut terebinthum, aut cenanthen, vel tenera rubi folia, vel buxi comam, vel pseudocyperum appellatam cum flore. Aliqui ficulneos ramulos in sole antea siccatos eodem modo præparant: alij taurinum glutin: alij succidas lanas asperas, pice aut melle imbutas. Cæterum antedicta isthæc omnia in spodiij vicem usurpantur.

De Aere vsto. CAP. LXXXVII.

AEs vstum probatur rubrum, & quod dū teritur colore cinnabarim imitatur: nigrum, plus quàm deceat exustum est. Fit autem è clavis dissolutarum nauium in fictili crudo compositis, substrato sulphure cum salis

salis pari pondere, & iisdem his vicissim insparfis. Olla operculata etiam circumlito creta figulari spiramento inditur fornaci, donec figlinum planè percoquatur. Alij pro sulphure & sale, alumen inspergunt. Quidam sine sulphure & sale compositos in olla clauos ad multos dies vrunt. Alij solo sulphure vtuntur: clauj tamen sic vsti, fuligine inficiuntur. Alij oblitos scissili alumine clauos, additis sulphure & aceto, fictili erudo cremant. Alij denique in ænea olla aceto aspersos vrunt, deindè que iterum ac tertio idem faciunt, postea que recondunt. Principem locum obrinet, quod in Memphide combustum est: proximum, quod in Cypro. Vis ipsius astringere, exiccare, extenuare, reprimere, attrahere, repurgare, vlcera ad cicatricem perducere, oculorum vitia exterere, excrecentia in carne absumere, & nomas cohibere. Facit & vomitiones ex hydromelite potum, aut cum melle delinctum illitumve. Porrò lauatur vt Cadmia, mutata quater die aqua, donec spumæ nihil prorsus innatare videatur. Quin & æris scoria simili modo lota, eandem quoque vim, sed imbecilliozem, obtinet.

De Flore æris. CAP. LXXXVIII.

Flos æris, quem nonnulli clauorum veterum psegma, (quasi ramentum,) nominant.

N n. iiij.

runt, optimus censetur qui friabilis est, & dū teritur valdè rufus, milio forma similis, exiguus, ponderosus, mediocriter splendens, quique insuper delinatam æris scobem minimè recepit, qua quidem adulterari consuevit: sed eo fraus deprehēditur, quòd scobs illa dentibus appressa dilatatur. Fit autē ille, cūm æs fornacibus metallicis fustum in receptacula delapsum fuerit per cola tubulorum ad ea pertinentium. Tūm enim ij qui repurgandis metallorū inquinamentis præfecti sunt, aquam purissimam æri affundunt, eius refrigerandi gratia. Hac verò repentina densatione concretionēque velut expuitur & emicat antedictus flos. Porro astringit is & excrescentia cohibet: deterget ea quæ pupillis oculorum officiant atque caliginem offundunt, sed magnoperè mordet. *Quaternūm* etiā obolorū pondere datus, crassos humores extrahit: quin & absūmit narium eariosa vitia, itēmq; sedis: papularum eruptiones cum vino cohibet. Caterūm is qui candidus est, contra diurnas auriū grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur: reprimat & vuam a tque tonsillas farina eius cum melle admota.

De Squama æris. CAP. LXXXIX.

SQUAMA Cypriarum officinarum clauis Sexculsa cōmēdatur, quæ crassa est, & heli-
tis,

ris, (quasi clauaris,) nominatur: at vitiosa cē-
setur, quæ ex candido ære decutitur: quippe
quæ tenuis & inualida sit. Hanc ideo dāna-
mus: illam verò deligimus quæ crassa fuluā-
que est, & aceti respersu æruginem contra-
hit. Vim habet reprimendi, at enuandi, no-
mas cohibendi, putrefaciendi & cicatrices
obducendi. Pota verò ex aqua mulsa, aquas
subducit. Aliqui cum farina subactā exhibēt
in catapotio. Additur & ad oculorum medi-
camenta: siquidem & genarum scabritiā ab-
sumit, & fluxiones exiccat. Lauatur autē hoc
modo: Siccæ æris squamæ expurgatæ minā
dimidiam cum aqua limpida in pilā conii-
cito, & manu diligēter misceto, donec squa-
ma subsederit: quæ superstant abiicito, & ef-
fusa priore aqua, pluuię cyathum vnū affun-
dito: tūmque diducta manu squamam, quasi
desstringenda sit, vehementer in mortario
confricato. Cū verò cœperit lentorē quē-
dam remittere, paulatim aquam ad sex cya-
thos vsque superinfundito, validè interim
terens: deinde manu squamā ad latus morta-
rij conuertito, ibique firmiter apprimito: &
expressum humorem qui defluerit pyxide
ex gre rubro facta excipito. Hoc enim est ve-
luti flos squamæ, valens viribus, & ad oculo-
rum medicamenta cū primis efficax: quod
reliquum est, inutile ac imbecillum. Attamē

& quod relictum est similiter lauato, donec nullum prorsus lentorem ex se remittat, tandemque opertum linteolo ad biduum con-
quiescere finito: postmodum diffusa extan-
te aqua, reliquum siccatum pyxide recondi-
to. Sed & hoc nonnulli cadiniæ instar clo-
tum reponunt.

De Squama stomomatis. CAP. XC.

SQUAMAE stomomatis eadem vis. Simili
quoque modo lauatur atque reconditur:
attamen ad aluum purgandam inefficior.

De AErugine rasilis.

CAP. XCI.

AERUGO rasilis his fit modis: In cadum
aut aliud consimile vas acetum quam
acerrimum infundito, atque illi superponi-
to inuersum vas aeneum, praesertim concu-
meratum: sin minus, planum. Sit verò id
probe detersum, nullumque habeat spira-
mentum. Decima deinde die sublato o-
perculo, æruginem inhaerentem deradito.
Aut: ipsam æris laminam in vase super ace-
tum ita suspendito, vt ne ipsum attingat: &
rotidem post dies radito. Aut: massulam seu
lamellam æris vnã pluresve vinaceis nõ re-
centibus, sed iã acescētibus, cōdito, ac simili-
ter inuertito. Quinetiã æruginē facere licet
ex delimata æris scobe, necnon & è laminis
quibus interiectæ auri bractæ malleo du-
cuntur,